Een moeilijk gesprek voorbereiden: uitleg uit het boek

Inclusie betekent ook dat een gesprek niet uitsluitend van gesproken taal afhangt. Een kind kan schrijven, tekenen, typen, gebaren of ondersteunende en alternatieve communicatie gebruiken, bijvoorbeeld symbolen of een spraakapparaat. Bied keuzes en extra antwoordtijd. Goede voorlichting houdt rekening met beperking, taal, seksuele oriëntatie, genderidentiteit en genderexpressie, zonder vooroordelen in een andere vorm te herhalen [27.4].

Toestemming geldt ook online

Toestemming voor aanraking, seksuele handelingen, het maken van een foto en het delen ervan moet geïnformeerd en vrijwillig zijn. Ze kan worden ingetrokken. Eerdere toestemming geldt niet automatisch voor een volgende handeling of voor doorsturen naar iemand anders. Stilte, bevriezen, druk, dreiging, dronkenschap of angst om een relatie te verliezen zijn geen betrouwbare basis voor vrije toestemming.

Bespreek pornografie zonder expliciete beschrijvingen. Leg uit dat een voorstelling geen betrouwbare handleiding is voor lichamen, plezier, wederzijds respect, privacy of toestemming. Vraag wat je kind denkt dat echt, gespeeld, bewerkt of commercieel gestuurd is. Mediawijsheid werkt hier beter dan alleen een verbod of een beschamende reactie [27.2].

Een verzoek om een intieme foto is geen bewijs dat iemand die foto moet sturen om liefde of vertrouwen te tonen. Druk, chantage, dreiging of delen zonder toestemming verandert een ongemakkelijk gesprek in een beschermingsvraag. Australische onlineveiligheidsinformatie noemt als mogelijke reacties bewijs veilig bewaren, melden, blokkeren en hulp vragen aan een vertrouwde volwassene [27.5]. Die stappen zijn een Australisch voorbeeld; adviezen kunnen veranderen. Welke meldroutes, leeftijdsregels en regels over intieme beelden gelden, hangt af van de plek waar je kind zich bevindt. Controleer de actuele plaatselijke informatie. Straf of verlies van de telefoon als eerste reactie kan het moeilijker maken om hulp te vragen.

Gezondheid, privacy en vertrouwelijke hulp

Preventieve zorg kan ruimte bieden voor vragen over menstruatie, pijn, huid, slaap, voeding, stemming, middelen, producten, relaties, anticonceptie, zwangerschapspreventie en soa's. Jongeren van tien tot negentien hebben volgens de Wereldgezondheidsorganisatie nauwkeurige informatie en passende seksuele en reproductieve gezondheidszorg nodig. Welke methoden beschikbaar zijn, welke voorwaarden gelden voor toegang en toestemming, of een methode geschikt is voor de jongere en welk zorgpad passend is, moet lokaal en individueel worden bepaald [27.6]. Gebruik daarom geen universeel vaccinatie-, test- of controleschema uit dit hoofdstuk. Vraag een gekwalificeerde plaatselijke zorgverlener welke informatie over vaccinaties en preventieve zorg passend is voor deze jongere op deze plek.

Vraag aan de zorgverlener van je kind of aan een plaatselijke dienst voor seksuele gezondheid welke mogelijkheden bestaan, hoe een afspraak verloopt en welke informatie vertrouwelijk blijft. Internationale kinderrechtelijke richtsnoeren ondersteunen vertrouwelijke begeleiding en toenemende zelfstandigheid, maar nationale regels voor toestemming tot behandeling, dossierinzage, meldplichten en uitzonderingen verschillen [27.7].

Je kunt zeggen: “Ik respecteer je privacy. Als ik denk dat je in gevaar bent, zal ik zo snel als veilig mogelijk uitleggen welke hulp ik moet inschakelen.” Beloof nooit volledige geheimhouding. Vermijd ook toezicht dat elk gesprek, bericht of zoekwoord opeist. Betrokkenheid hoort geen gedwongen onthulling te worden.

Als je kind schade of gevaar noemt

Een melding van mishandeling, seksueel misbruik of uitbuiting vraagt om kalm luisteren. Neem je kind serieus, zeg dat de schade niet de schuld van het kind is en stel alleen vragen die nodig zijn om de onmiddellijke veiligheid te begrijpen. Laat je kind niet herhaaldelijk vertellen wat er gebeurde. Ga niet zelf onderzoeken, voer geen forensisch gesprek en confronteer de genoemde persoon niet. Een zorgvuldige reactie beperkt extra spanning en laat verdere beoordeling over aan daarvoor opgeleide hulpverleners [27.8].

Bij onmiddellijk gevaar, misbruik, dwang, seksuele uitbuiting, gedwongen huwelijk, dreigende genitale verminking of het zonder toestemming verspreiden van intieme beelden laat je elke gespreksoefening liggen. Neem contact op met de plaatselijke instantie voor kinderbescherming, een bereikbare gekwalificeerde zorgverlener of een passende zorgdienst, of de hulpdiensten. Gebruik voor elk van deze routes de diensten van de plek waar je kind zich bevindt, ook wanneer jij ergens anders bent. De nationale wet bepaalt meldplichten, toestemming voor zorg, omgang met bewijs en uitzonderingen op vertrouwelijkheid.

Vrouwelijke genitale verminking heeft geen gezondheidsvoordeel en kan directe en langdurige schade veroorzaken. Reageer zonder een cultuur, religie of overlevende te stigmatiseren en zoek gespecialiseerde gezondheids- en beschermingshulp op de plek waar het kind is [27.9]. De aanbeveling van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind om achttien jaar als minimumleeftijd voor een huwelijk te hanteren, is geen beschrijving van de huidige wet in elk land. Bij dreiging is een actuele plaatselijke beschermingsroute nodig [27.7].

Een gesprek praktisch voorbereiden

Kies één onderwerp tegelijk. Bedenk wat je wilt begrijpen, niet wat je kind moet toegeven. Zoek een rustig moment en bied een communicatiewijze die comfortabel voelt. Bereid één openingszin en hoogstens twee vragen voor. Denk vooraf na over een vertrouwde persoon of hulpverlener die je kunt inschakelen en over een eenvoudige manier om later op het onderwerp terug te komen.

Bewaar eventuele notities privé. Maak er geen ondervragingsverslag van. Je kind mag praten, schrijven, tekenen, een communicatiehulpmiddel gebruiken of pauzeren. Als er schade wordt onthuld, stop je met het gewone gespreksschema en volg je de beschermende stappen hierboven. Gevaar wacht nooit tot een blad is ingevuld of een website beschikbaar is.

Het optionele werkblad Een moeilijk gesprek voorbereiden kan helpen om deze voorbereiding te ordenen. De kern blijft ook zonder internet bruikbaar: kies het onderwerp, het moment en de manier van communiceren, maak een rustige opening, beperk het aantal vragen, bepaal wie passende steun kan geven en laat ruimte om later terug te komen.

Werkblad om in te vullen: parentingstagebystage.com/nl/werkbladen/moeilijk-gesprek-voorbereiden/

Bronnen bij deze uitleg: parentingstagebystage.com/nl/bronnen/